

BÖLÜM 12

PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE OLASI RİSKLİ DURUMLAR VE HASTA GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINA YÖNELİK HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Mustafa Nuray NAMLI ¹
Azize Gözde ATAĞOĞLU ²

GİRİŞ

Sağlık sistemi; merkezinde insan olan, çeşitli meslek gruplarına ait profesyonellerin iş birliği içinde çalıştığı, pek çok yapı ve sistemle entegrasyonu olan, hizmet sunumunda gelişmiş tıp teknolojilerin kullanıldığı, yüksek risk grubunda değerlendirilen bir hizmet grubudur (Özer vd., 2019). Sağlık sistemi içinde önemli bir yeri olan psikiyatri hemşireliği; birey, aile ve toplumun ruh sağlığının geliştirilmesine, ruhsal hastalıkların önlenmesine, var olan bozukluklarda baş etme ve acı çekme yaşantısının azaltılarak anlamlandırılmasına destek olan, temeli kişilerarası ilişkiler dinamiğine dayalı profesyonel bir hemşirelik alanıdır (Stuart, 2013). Psikiyatri kliniklerinin tedavi edici ortam koşulları, bilim ve teknolojideki hızlı gelişmelere bağlı gelişen ve değişen mesleki rolleri, yapılandırılmış klinik içi aktiviteler ve hemşirelik girişimlerinin iletişim temelli olması gibi sebeplerden dolayı psikiyatri hemşireliği uygulamaları genel klinik hemşireliği uygulamalarına göre farklılıklar göstermektedir (Arslan ve Buldukoğlu, 2021). Psikiyatri hemşireleri duygu, düşünce ve yargılama yetilerinde bozukluklarla karakterize bireylere bakım, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti vermeleri, hastaların travmatik deneyimlerine birinci dereceden şahit olmaları gibi sebeplerle sıklıkla depresyon, tükenmişlik, stres, kaygı, merhamet yorgunluğu, ikincil travma gibi çeşitli psikososyal etkilenmeler yaşayabilmektedir (Christodoulou-Fella et al., 2017). Öte yandan psikiyatrik bozukluklara ilişkin bulguların çoğu zaman somut verilerle ortaya konulamaması, bireylere ilişkin farklılıklar göstermesi nedeniyle de ruh sağlığı hizmetlerindeki

¹ Uzm. Dr. Mustafa Nuray NAMLI, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Kamu Hastaneleri Başkanlığı
mnnamli@gmail.com

² Uzm. Hemşire Azize Gözde ATAĞOĞLU, Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları
EAH, azizegozde@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Arabacı B.L., Bozkurt, S., Fener, E., Şittak, S., Yılmaz, E., Tuna, Ö. (2017). Psikiyatri Hizmetleri Kalite Standartları Açısından Üç Farklı Hastane Örneği: Öğrenci Deneyimi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(1): 54-58.
2. Ardahan, M., Alp Y.M., (2015). Hasta Güvenliği ve Hasta Güvenliğini Sağlamada Sağlık Çalışanlarının ve Yöneticilerin Rolü. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2) : 85-88.
3. Arslan, B.Ş., Buldukoğlu, K. (2021). Psikiyatri Kliniğinde Çalışan Hemşire Olmak: Niteliksel Bir Çalışma. *J Psychiatric Nurs*;12(1):67-75. DOI: 10.14744/phd.2020.00236.
4. Ayhan, D., Hiçdurmaz, D. (2020). Psikiyatri Servislerinde Bir Saldırganlık Yönetimi Olarak Basitleştirilmiş Sakinleştirme Modeli. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 11(3): 251-259.
5. Bilgin, H., Özcan, K.N. (2012). Psikiyatri Servislerinde Agresyon. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 3(1): 42-47.
6. Bingöl, Ü., Kutlu, A. (2019). Hemşirelerin Çalışma Ortamlarının Hasta ve Hemşire Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi. *EGE HFD*, 35(2): 49-59.
7. Christodoulou-Fella, M., Middleton, N., Papathanassoglou, E.D.E., Karanikola, M.N.K. (2017). Exploration of the Association between Nurses' Moral Distress and Secondary Traumatic Stress Syndrome: Implications for Patient Safety in Mental Health Services. *BioMed Research International*; 1(19) <https://doi.org/10.1155/2017/1908712>.
8. Dickens, L.G., Salamonson, Y., Johnson, A., Ramjan, L., Steel, K., Taylor, M., Everett, B. (2021). Longitudinal Evaluation of a Programme for Safety Culture Change in a Mental Health Service. *J Nurs Manag*; 29:690-698. DOI: 10.1111/jonm.13205.
9. Hamaideh, S.H. (2017) Mental Health Nurses' Perceptions of Patient Safety Culture in Psychiatric Settings. *International Nursing Review*; 64:476-485.
10. Heckemann, B., Zeller, A., Hahn, S., Dassen, T., Schols, J.M.G.A., Halfens, R.J.G. (2014). The Effect of Aggression Management Training Programmes for Nursing Staff and Students Working in an Acute Hospital Setting. *A nar...*, *Nurse Educ. Today*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2014.08.003>
11. Karaman, İ.G.Y., Ünal, B. (2021). Kapalı Psikiyatri Kliniğinde Düşme Bildirimlerinin Geriye Dönük İncelenmesi. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 00, DOI: 10.20515/otd.857855
12. Miake-Lye, I.M., Hempel, S., Ganz, D.A., Shekelle, P.G. (2013). Inpatient Fall Prevention Programs as a Patient Safety Strategy: a Systematic Review. *Ann Intern Med*;158:390-396.
13. Öksüz, E. (2020). Psikiyatri Hastası ve Çalışan Güvenliği. (Ed. Oflaz, F., Yıldırım, N.) Psikiyatri Hemşireliği Sertifika Konuları Kitabı, *Ankara Nobel Tıp Kitabevleri*, 1. Basım, Ankara: 36-45.
14. Özdemir, K.F., Şahin, A.Z. (2015). Hemşirelerin Hasta Güvenliği Kültürü Algıları: Kars İli Örneği. *ODÜ Tıp Dergisi*, 2:139-144.
15. Özer, Ö., Şantaş, F., Gün, Ç., Şentürk, S. (2019). Hemşirelerin Hasta Güvenliği Tutumlarına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2): 161-168.
16. Price, O., Baker, J., Bee, P., Lovell, K. (2015). Learning and Performance Outcomes of Mental Health Staff Training in De-Escalation Techniques for the Management of Violence and Aggression. *The British Journal of Psychiatry*; 206: 447-455. doi: 10.1192/bjp.bp.114.144576.
17. Quinlivan, L., Littlewood, D.L., Webb, R.T., Kapur, N. (2020). Patient Safety and Suicide Prevention in Mental Health Services: Time for a New Paradigm? *Journal of Mental Health*; 29(1): 1-5 <https://doi.org/10.1080/09638237.2020.1714013>.
18. Sağlık Bakanlığı (2011). Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, 19 Nisan 2011, Sayı 27910 <https://www.saglik.gov.tr/TR,10526/hemsirelik-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik.html> (Erişim Tarihi: 22.06.2021).
19. Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Dairesi Başkanlığı (2020). *Sağlıkta Kalite Standartları (SKS)- Hastane (Sürüm 6.0)* s. 285-294. <https://kalite.saglik.gov.tr/Eklenti/38654/0/skshastanesetiv62020revize29082020pdflinkpdf.pdf> (Erişim Tarihi: 23.06.2021).
20. Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Dairesi Başkanlığı (2011). *Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, 06 Nisan 2011, Sayı 27897* http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110406_1.htm

- ps://kalite.saglik.gov.tr/TR,6612/hasta-ve-calisan-guvenliginin-saglanmasina-dair-yonetmelik-2011.html (Erişim Tarihi: 28.06.2021).
21. Schneeberger, A.R., Kowalinski, E., Fröhlich, D., Schroeder, K., Von Felten, S., Zinkler, M., Beine, K., Heinz, A., Borgwardt, S., Lang, U.E., Bux, D., Huber, C.G. (2017). Aggression and Violence in Psychiatric Hospitals with and without Open Door Policies: A 15-Year Naturalistic Observational Study. *Journal of Psychiatric Research*. doi: 10.1016/j.jpsychires.2017.08.017.
 22. Slemon, A., Jenkins, E., Bungay, V. (2017). Safety in Psychiatric Inpatient Care: The Impact of Risk Management Culture on Mental Health Nursing Practice. *Nursing Inquiry*; 1-10; wileyonlinelibrary.com/journal/nin https://doi.org/10.1111/nin.12199
 23. Stuart, G.W. (2013). Preventing and managing aggressive behavior. *Principles and Practice of Psychiatric Nursing*. 10th Edition, Mosby; Elsevier; 572-590.
 24. Thibaut, B., Dewa, L.H., Ramtale, S.C., D'Lima, D., Adam, S., Ashrafi, H., Darzi, A., Archer, S. (2019). Patient Safety in Inpatient Mental Health Settings: A Systematic Review. *BMJ Open*; 1-19. doi:10.1136/bmjopen-2019-030230.
 25. Townsend, M.C. (2015). Anger / Aggression Management. *Psychiatric and Mental Health Nursing Concepts of Care in Evidence-Based Practice*. 8th ed. Philadelphia: FA Davis Company; 261-273.
 26. Ünsal, G., Karaca, S., Arnik, M., Öz, Y.C., Aşık, E., Kızılkaya, M., Duran, S., Aydın, S., Türk, D., Şıpkın, S. (2014). Psikiyatri Kliniğinde Çalışan Hemşirelerin Psikiyatri Hemşiresinin Rollerine İlişkin Görüşleri. *MÜSBED*; 4(2):90-95. DOI: 10.5455/musbed.20140527033928
 27. Vieta, E., Garriga, M., Cardete, L., Bernardo, M., Lombraña, M., Blanch, J., Catalán, R., Vázquez, M., Soler, V., Ortuño, N., Martínez-Arán, A. (2017). Protocol for the Management of Psychiatric Patients with Psychomotor Agitation. *BMC Psychiatry*; 17:328. DOI 10.1186/s12888-017-1490-0.